

# اوپک منحل می‌شود؟



برخی تحلیل‌گران بر این باورند که سازمان ۶۰ ساله اوپک در لبه پرتگاه قرار دارد و به‌دلیل تحولاتی که این روزها در بازار رخ می‌دهد، روزهای آخر عمر خود را سپری می‌کند. درمقابل، کارشناسانی هستند که معتقدند نباید بازار نفت را در کوتاه‌مدت سنجید و اوپک که طی سالیان گذشته، فراز و نشیب‌های زیادی را پشت سر گذاشته و به حیاتش ادامه داده، این بار هم می‌تواند از پس همه تحولات اقتصادی که رنگ سیاست به خود گرفته‌اند، بربیاید.

بازار نفت طی چند ماه گذشته با چالش‌های زیادی مواجه بود. از اعمال تحریم آمریکا علیه ایران، دومین تولیدکننده نفت اوپک در آن زمان گرفته تا افزایش ناگهانی قیمت نفت، مازاد عرضه، سقوط قیمت نفت و حتی خروج یکی از اعضای از این سازمان. ازسوی دیگر، عربستان به‌عنوان بزرگ‌ترین تولیدکننده نفت اوپک با هدف همراهی با آمریکا علیه ایران، باعث شد این سازمان رنگ سیاست بگیرد و وجه اقتصادی آن روزبه‌روز ضعیف‌تر شد.

هرچند اعضای اوپک در آخرین نشست خود باز هم برای متعادل کردن

عرضه و تقاضا و همچنین افزایش قیمت بر سر کاهش تولید به توافق رسیدند اما باز هم برخی تحلیلگران انحلال این سازمان را پیش‌بینی کرده و بر این باورند که این گروه نشان داد قادر نیست به تنهایی تصمیم بگیرد و اعضای کوچک‌تر مجبور شدند با کاهش تولیدی موافقت کنند که تنها پس از به دست گرفتن کنترل مذاکرات از سوی روسیه، در مقر اوپک حاصل شد. پس از آن، حتی با وجود این‌که عربستان سعودی اعلام کرد تا ماه ژانویه، میزان عرضه خود را نیم میلیون بشکه در روز کاهش خواهد داد، معامله‌گران نفت چندان اعتنایی نکردند.

همچنین بیژن زنگنه - وزیر نفت کشورمان - بر این باور است که تهدیدات درونی و بیرونی متوجه اوپک است. به گفته وی، لایحه‌ای در آمریکا به نام نوپک در جریان است که علیه هر تصمیمی خواهد بود که درباره قیمت و تولید نفت گرفته می‌شود. عده‌ای نگران هستند که این موضوع، مقدمه‌ای شود برای این‌که تشکیلاتی جایگزین اوپک شکل بگیرد. باید درباره چیزی که ممکن است جای اوپک بیاید، حساس بود.

### اوپک در فراز و نشیب‌ها زنده مانده است

در این راستا، سیدمهدی حسینی - تحلیل‌گر ارشد حوزه انرژی - با تاکید بر این‌که اوپک دوره‌های پرفراز و نشیبی را پشت سر گذاشته و به حیات خود ادامه داده است، به ایسنا گفت: در دهه ۷۰ میلادی، یعنی کم‌تر از ۱۰ سال بعد از این‌که اوپک تشکیل شده بود، آژانس بین‌المللی انرژی توسط کشورهای قدرتمند مصرف‌کننده انرژی با هدف مقابله با اوپک تشکیل شد. اهداف این آژانس، عدم وابستگی بازار مصرف، مخصوصاً کشورهای صنعتی به نفت اوپک بود که می‌توانست بزرگ‌ترین ضربه را به اوپک وارد کند و این اتفاق نیز افتاد.

به گفته او، این آژانس روی راندمان‌های صنعتی کار کرد و راندمان‌ها را بالا بردند. همچنین با کار بر روی انرژی‌های جایگزین، انرژی اتمی را توسعه دادند و در نهایت باعث شد در نیمه دهه ۸۰ میلادی شاهد سقوط قیمت نفت بودیم. اما اوپک به‌صورت موثر در بازار باقی ماند.

وی ادامه داد: از زمانی که اوپک تشکیل شده تاکنون، شاهد بحران‌های اقتصادی در بازار انرژی، عدم ثبات قیمت نفت، جنگ نفت در دهه ۹۰ میلادی، تحریم‌ها علیه ایران، عراق و لیبی بودیم. کشورهای عضو اوپک همه‌ی این فراز و نشیب‌ها را گذرانده‌اند اما نقش سازنده‌ای در ثبات بازار انرژی هم ایفا کردند.

حسینی، با بیان این‌که اوپک عملکرد خوبی داشته و توانسته زنده

بماند، اظهار کرد: به نظر من نگاه ما به بازار نفت و حوادثی که ممکن است رخ بدهد، نگاه‌های کوتاه مدت است، درحالی که بازار نفت باید در درازمدت تحلیل شود. سهم اوپک هنوز سهم بزرگی در بازار است و نباید در حال حاضر که بازار از نظر عرضه اشباع است، فکر کنیم که بیشترین آسیب را اوپک خواهد دید و ممکن است اوپک منحل شود.

وی ادامه داد: سال گذشته، بازار دقیقاً عکس این وضعیت را داشت. قیمت نفت از ۴۴ به ۵۴ دلار رسید و حدود ۲۵ درصد رشد کرد. همچنین سال گذشته بالاترین رشد مصرف انرژی را در مقایسه با متوسط ۱۰ سال قبل داشتیم. تقاضا برای نفت ۵۰ درصد بیشتر از دو سال قبل آن بود. از نگاه تولیدکنندگان، سال گذشته یک سال طلایی بود اما اکنون بازار خوبی نداریم و شاهد افت قیمت‌ها هستیم. دلیل آن هم دخالت‌های سیاسی و فیزیکی در بازار است. امروز آمریکا، ۱۳ میلیون، روسیه، ۱۱ میلیون تولید می‌کند. عربستان نیز با نگاه سیاسی و همراهی با آمریکا و اختلاف با ایران، تولید خود را به حداکثر رسانده است. این کشورها اهداف سیاسی تعیین کرده‌اند که بلندمدت نیست.

### اوپک منحل نمی‌شود

این تحلیل‌گر ارشد حوزه انرژی، با تاکید بر این‌که بازار به نفت نیاز دارد، توضیح داد: تقاضا به نفت، به دلیل رشد اقتصادی رشد می‌کند. شاهد رشد اقتصادی ۳.۵ تا ۴ درصدی در دنیا هستیم و نمی‌توان گفت تقاضا رشد پیدا نمی‌کند. سوال این است که آیا به اندازه تقاضا عرضه خواهیم داشت؟ معتقدم آن‌هایی که امروز در بازار تحولی را ایجاد کردند، مانند روسیه، عراق، آمریکا و... به سقف تولید خود رسیده‌اند و نمی‌توانند بیشتر از میزانی که درحال تولیدند، تولید کنند.

حسینی، با تاکید بر این‌که اوپک منحل نمی‌شود، گفت: هنوز مجموع نفت و گاز، بیش از ۶۰ درصد سهم سبد مصرف دنیا را دارد. این‌که فکر کنیم، این ۶۰ درصد آسیب جدی خواهد دید، به طوری که تولیدکننده بزرگ دنیا (اوپک) منحل شود، بسیار بعید است. مگر این‌که در سطح جهان، سیاستی پیش آید که اعضای بزرگ اوپک بخواهند از آن خارج شوند که من بعید می‌دانم. زیرا هیچ‌کدام از اعضای اوپک، تاکنون از این سازمان آسیب ندیده‌اند.